

Høylandet kommune

Dato: 02.11.2023

Høylandet kommune – Boligpolitisk handlingsplan 2023 - 2034

1.	Innledning	3
1.1	Formål med planen	3
1.2	Om Boligpolitisk handlingsplan for Høylandet 2023 – 2034	4
1.3	Organisering av planarbeidet	4
1.4	Mål for boligutviklingen på Høylandet	5
2.	Generell boligutvikling	5
2.1	Befolkningsutvikling	5
2.2	Boligbygging og boligareal	7
2.3	Kommunen som pådriver	8
2.3.1	Ordinære utleieboliger og Framleie	8
2.3.2	Framleie av boliger	9
2.4	Strategier og tiltak	9
3.	Boligsosialt arbeid	11
3.1	Et tilbakeblikk	11
3.2	Status, behov og utfordringer på det boligsosiale området	11
3.2.1	Omsorgsboliger	11
3.2.3	Akuttbolig / beredskapsbolig	12
3.2.4	Barnebolig/avlastningsbolig	12
3.3	Boligsosiale lån og tilskuddsordninger?	12
3.4	Strategier og tiltak	13
4.	Organisering, samhandling og kompetanse	13
4.1	Samordnet og koordinert innsats	13
4.2	Strategier og tiltak	13
5.	Lenkedokumenter, kunnskapsgrunnlag	14

1. Innledning

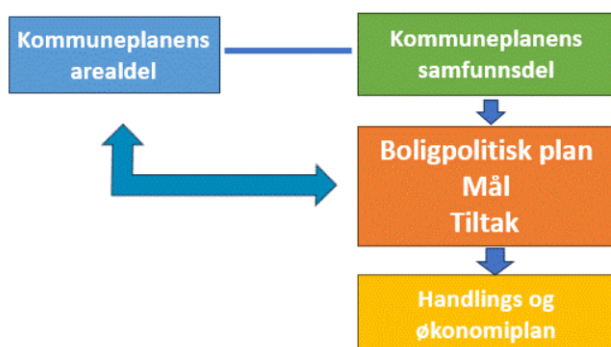
Det overordnede målet for samfunnsutviklingen på Høylandet er **«Høylandet er et attraktivt, skapende og inkluderende lokalsamfunn i vekst».**

Dette skal nås gjennom flg. fokusområder;

1. Høylandet som et samskapende samfunn
2. Høylandet som næringskommune
3. Høylandet som bosted
4. Høylandet som kulturkommune
5. Høylandet kommune som organisasjon

For disse fokusområdene er det utarbeidet strategier og tiltak i kommuneplanens samfunnsdel 2023 - 2034, og disse skal gjenspeiles i kommunedelplaner for ulike fagfelt og organisasjonsområder.

Boligpolitisk handlingsplan vil være en slik kommunedelplan som gjenspeiler disse overordnede målene i samfunnsplan.

Boligpolitikk kan defineres som all offentlig aktivitet som har til hensikt å sørge for at alle innbyggere har en egen bolig, leid eller eid. En bolig er ikke bare «tak over hodet», men det er også rammen for et godt og meningsfylt liv. Det trygge hjem er for mange en viktig forutsetning for deltakelse i samfunnslivet. Bolig er med det også en forutsetning for god folkehelse.

Tilganger på boliger og tomteareal er en forutsetning for å få vekst i antall innbyggere i en kommune. Her har kommunen en viktig rolle som tilrettelegger og premissleverandør, for å bidra til en boligutvikling der Høylandet har nok boliger, og boliger som er tilpasset befolkningens behov.

1.1 Formål med planen

En boligpolitisk plan er et styringsredskap og den skal være retningsgivende innenfor det boligpolitiske området. Planen skal danne grunnlag for helhetlig tenkning, prioriteringer og strategier innenfor generell boligutvikling og boligsosialt arbeid.

Den overordnede målsettingen for samfunnsutviklingen for Høylandet er i hht. kommuneplanens samfunnsdel 2023 – 2034 - «Høylandet er et attraktivt, skapende og inkluderende lokalsamfunn i vekst.» Dette målet tar vi med inn i den boligpolitiske handlingsplan for Høylandet 2023 – 2034.

1.2 Om Boligpolitisk handlingsplan for Høylandet 2023 – 2034

Boligpolitisk handlingsplan for Høylandet 2023 – 2034 er et strategisk og styrende dokument for kommunens boligpolitiske arbeid. Den angir utfordringer, mål, tiltak og prioriteringer i kommunens boligpolitikk. Planen har tre deler:

- Del 1 tar for seg den generelle boligutviklingen – kap. 2
- Del 2 tar for seg boligsosiale forhold – kap. 3
- Del 3 tar for seg kommunens organisering, samarbeid og kompetanse på det boligpolitiske området. – kap. 4

Statlige- og regionale rammer for planen kan ses via lenker i kap. 5

Den nasjonale «Leve hele livet» reformen er i løpet av 2023 avløst av «Bo trygt hjemme» reformen.

Nasjonale retningslinjer sier at FN's bærekraftsmål skal ligge til grunn for all kommunal og regional planlegging. Bærekraftsmålene ligger også til grunn for arbeidet med Høylandet kommune sin boligpolitisk handlingsplan for perioden 2023 – 2034. De bærekraftsmålene denne planen berører er markert med en blå strek i figuren under.

1.3 Organisering av planarbeidet

I starten av året 2023 ble arbeidet med denne planen igangsatt, og arbeidet utføres av flg. arbeidsgruppe.

Arbeidsgruppe:

Prosjektansvarlig: Johan Andre Grongstad, teknisk sjef
 Prosjektleder: Jogeir Brøndbo, avdelingsingeniør
 Frode Grevskott, Kommunalsjef Helse- og omsorg
 Ingrid Moen, saksbehandler for boligtilskudd, og husbanklån
 Eva Janne Falstad, sekretær for arbeidsgruppen

I kommunalt planarbeid skal det legges vekt på medvirkning fra innbyggere og næringsliv. Tilrettelegging for medvirkning er viktig for å få innspill fra de som er berørt av området planen skal dekke. En boligpolitisk plan favner bredt, og det er flere interessegrupper som blir berørt.

I planprosessen er det gjennomført både interne og eksterne medvirkningsprosesser.

Interne medvirkning:

Rådet for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne

Ungdomsrådet

Integreringstjenesten

Pleie og omsorgstjenesten/Miljøarbeidertjenesten

Gjennom ekstern veiledning har vi fått innspill både fra husbanken, statsforvalter og andre kommuner.

Prosjektet «I-lag» der skal det gjennomføres spørreundersøkelser når det gjelder bolyst og blilyst.

1.4 Mål for boligutviklingen på Høylandet

- Høylandet kommune skal ha gode, mangfoldige og inkluderende bomiljø
- Boligutviklingen i Høylandet skal gi rom for mangfold i boligtilbudet.
- Høylandet skal utnytte de boligområdene som allerede finnes, samt utnytte de spredte boligtomtene som er regulert.
- Vi skal jobbe for et fremtidsrettet, innovativt, nullenergi boligfelt med nye boformer.
- Vi skal videreutvikle boligområdene Elveparken og Klokkerjorda.

2. Generell boligutvikling

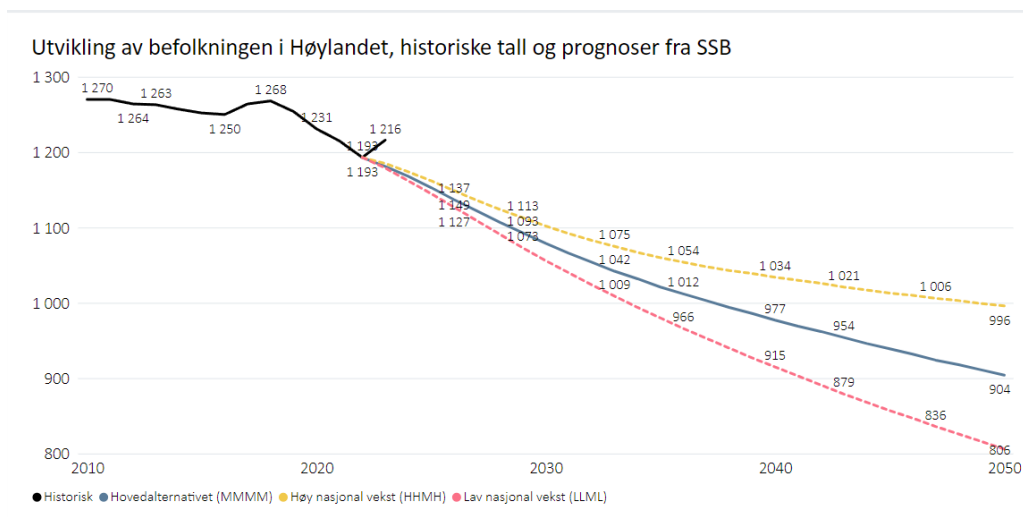
2.1 Befolkningsutvikling

Høylandet kommune opplevde en sterk befolkningsnedgang i perioden 1985 til 2005 hvor innbyggertallet ble redusert med over 200 innbyggere. Så hadde vi noen år hvor folketallet låg rundt 1260 innbyggere, før en fikk en ny nedgang fra 2019. I 2022 fikk vi en liten oppgang med 23 innbyggere, dette hadde sammenheng med at vi har bosatt 43 flyktninger fra Ukraina dette året. Første halvår 2023 flyttet det ytterligere 23 ukrainere til Høylandet.

Innbyggertallene er hentet fra offisiell statistikk fra Statistisk Sentralbyrå (SSB)

I følge SSB vil Høylandet sin negative utvikling i folketallet fortsette de neste årene mot 2050. Alternativet «Middels nasjonal vekst» (MMMM) som er SSBs hovedalternativ innebærer for Høylandet en nedgang i antallet innbyggere på ca. 280 innbyggere fra 2023 – 2050.

Kilde: Trøndelag i tall/Befolkningsprognoser 2022-2050 samt SSB-tabell 07459, 13600

Gjør oppmerksom på at folketallet faktisk er noe høyere i dag 01.01.2023, enn hva SSB forutså når de laget sin framskrivning, hvor de forutsetter et folketall i 2023 på 1181, mens faktisk innbyggertall pr. 01.01.2023 var på 1216, en differanse på 35 personer. Pr 01.07.23 var folketallet økt ytterligere til 1234 innbyggere.

Aldersfordelingen i befolkningen

Ser en nærmere på den befolkningsframskrivningen som ligger på SSB sine sider for Høylandet, vil aldersfordelingen se slik ut:

	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050
0-15 år	218	201	193	185	156	157	159	162	155
16-18 år	60	63	59	57	43	28	28	29	32
19-34 år	166	161	171	174	180	166	144	128	129
35-66 år	458	456	444	427	393	368	343	317	312
67-74 år	143	144	135	139	113	104	110	109	82
75 år og eldre	148	156	166	171	194	198	193	194	194
SUM	1193	1181	1168	1153	1079	1021	977	939	904

Innbyggertallene er hentet fra offisiell statistikk fra Statistisk Sentralbyrå (SSB)

- Her ser vi at antallet barn i barnehage og skole – 0-18 år reduseres fra 2023 med ca. 77 personer, fra 264 personer i denne aldersgruppen i dag, til 187 personer i 2050
- Aldersgruppen som befinner seg i yrkesaktiv alder, 19-66 år, reduseres også fra 617 personer i dag til 441 personer i 2050
- Antallet 67 – 74 år reduseres også i denne perioden med 62 personer
- Det er kun antallet personer i aldersgruppen 75 år og eldre som øker fra 156 personer i dag til 194 personer i 2050, en økning på 38 personer

Befolkning i grendene

Vi har også sett på hvor bor innbyggerne i Høylandet kommune og utviklingen fra 2015 og frem til i dag.

Grunnkrets	Delområde	Personer	Endring personer	Endring %
Tyldum	Høylandet	487	28	6,1 %
Gronstad	Høylandet	188	-25	-11,7 %
Skarland	Høylandet	131	13	11,0 %
Øie	Høylandet	101	1	1,0 %
Kongsmoen	Høylandet	95	-26	-21,5 %
Flått	Høylandet	87	-2	-2,2 %
Okstad	Høylandet	62	-13	-17,3 %
Vassbotn	Høylandet	62	-15	-19,5 %
Totalt		1 213	-39	-3,1 %

Kilde: Trøndelag i tall

2.2 Boligbygging og boligareal

Størsteparten av boligene på Høylandet er eneboliger, og det har vært små endringer i antallet boliger de siste 5 årene.

	Boliger (bebodde og ubebodde)				
	2018	2019	2020	2021	2022
K-5046 Høylandet					
Enebolig	488	493	493	494	494
Tomannsbolig	133	127	127	127	128
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	25	25	29	29	29
Boligblokk	12	12	12	8	12
Bygning for bofellesskap	7	7	7	7	7
Andre bygningstyper	35	35	35	33	33

Kilde: SSBs-tabell 06265

For Høylandet kommune er det viktig at utviklingen i boligmarkedet medfører økt boligbygging som gir rom for en mangfoldig utvikling i boligbehovet. Dette gjelder både antallet boliger som bygges, og hvilken type boliger og hvor nye boliger bygges.

Kommuneplanens arealdel skal revideres i 2024 – 2025, og dette vil åpne for muligheter for nytt areal til boligbygging.

Høylandet kommune innehar for tiden få sentrumsnære byggeklare boligtomter. Vi har laget en oversikt over de byggeklare og de regulerte tomtene som kan bygges ut. Kartskisser kan ses i vedlagte kunnskapsgrunnlag.

Boligområde	Eier av området	Byggeklare tomter	Ikke byggeklare tomter	Totalt antall tomter i området
Vassbotna	Kommunalt	7	6	13
Vadamoen I	Kommunalt	2		2
Vadamoen II	Privat		3	3
Bakkan	Privat	1		1
Korsneset	Kommunalt		5	5
Vargeia I	Kommunalt	1		1
Vargeia I	Privat tomt	1		1
Vargeia II	Kommunalt	1	1	2
Ålbruengen II	Kommunalt		3	3
Børstad I	Kommunalt	1		1
Børstad II	Kommunalt	7	15	22
Saur	Kommunalt	13		13
SUM		34	33	67

Totalt har Høylandet kommune 33 byggeklare kommunale tomter, hvorav 15 tomter er sentrumsnære., og 24 tomter som krever utbygging av nødvendig infrastruktur.

I tillegg har Høylandet ca. 90 spredte tomter fordelt over hele i kommunen, jfr. plan for spredt boligbygging. Av disse er ca. 50 % hyttetomter. Dette er privateide tomter som er godkjent for boligbygging. Det er foretatt en spørreundersøkelse hos aktuelle hjemmelshavere, og for 12 tomter er det opplyst at de kan selges, mens andre har sagt at de ikke er aktuelle for salg, og noen har ikke besvart henvendelsen. Disse tomtene er ikke byggeklare med strøm, veg, vann og avløp.

2.3 Kommunen som pådriver

Tilgang på boliger eller boligtomter er viktig for å stimulere til innbyggervekst i kommunen, og en av strategiene i kommuneplanens samfunnsdel sier at vi skal bygge boliger både i og utenfor boligfelt.

Å sikre at det er avsatt tilstrekkelig med areal i kommuneplanens arealdel til boligbygging blir derfor viktig for å møte en mangfoldig utvikling av boligbehovet.

Gode bo- og nærmiljø er viktig både for at nye innbyggere skal velge å bosette seg på Høylandet og for at kommunens innbyggere skal velge å bli boende. Det er også viktig at det legges til rette for at innbyggerne har tilgang til natur i sitt nærmiljø og at det finnes turmuligheter i tilknytning til boområder.

2.3.1 Ordinære utleieboliger og Framleie

For at Høylandet skal få fart på boligmarkedet, vil det være avgjørende at Høylandet kommune tar en sentral rolle i forhold til tilrettelegging og delvis bygging av noen typer boliger. De boligene vi bygger som ordinære utleieboliger skal legges ut til salg på det åpne markedet til kostpris så snart de er ferdig prosjektert.

Det skal settes i gang en arkitektkonkurranse for å komme i gang med dette prosjektet. Fokuset her bør være god plassutnyttelse, samt muligheten for å bygge ut i flere byggetrinn. Man starter kanskje med en

leilighet på 45 m² som kan bygges på i to omganger. De første av disse boligene skal brukes som referanse prosjekter for å få private som ønsker seg inn på boligmarkedet til å se fordelene med dette konseptet.

Tanken her er å få opp tomannsboliger og evt frittstående eneboliger i en størrelse som gjør at førstegangs etablerere har mulighet til å komme inn på markedet. De fleste av disse er tenkt finansiert gjennom husbanken, samt at egenkapitalen kan fremskaffes gjennom egeninnsats.

Det eksakte behovet for utleieboliger er vanskelig å tallfeste da dette henger sammen med konjekturane i markedet på generell basis, samt de urolighetene som er i verden. Krigen i Ukraina viser at dette snur i løpet av natten.

Teknisk har ferdig prosjektert utleieboliger klar til utbygging i boligfeltet Børstad II, og venter på finansering inkl. tilskudd til utleieboliger gjennom Husbanken.

2.3.2 Framleie av boliger

Kommunen har de siste årene måttet inngå flere leieavtaler om boliger/leiligheter i det private markedet, hvor formålet er framleie av bolig/leiligheter for flyktninger. Dette er en ordning som kommunen vil måtte benytte også videre for å sikre nok boliger til nye innbyggere som har et akutt boligbehov.

2.4 Strategier og tiltak

Strategier i kommuneplanens samfunnsdel			Tiltak	Administrativt ansvar
Høylandet et samskapende samfunn	Et samfunn der folk trives og ønsker å bo og leve	Infrastruktur for bolyst og blilyst		
Strategi 1: Sikre areal til fremtidig boligbygging				
		X	Nytt boligareal på Sørsia – fra Brembubakken i retning mot Kjøglum søkes innarbeidet i kommuneplanens arealdel	
	X		Vurdere ervervelse av areal til et innovativt, nullenergi boligfelt med nye boformer	
Strategi 2: Tilrettelegge for gode bo- og nærmiljø				
X	X	X	Legge til rette for sosiale møteplasser ute og inne ved nye utbygginger	
	X		Legge til rette for universelle turmuligheter og grønne lunger i boligområder	
	X		Gjennom reguleringsplaner skal det være fokus på å tilrettelegge	

			for innovative boligprosjekt med varierte boligtyper	
		X	Vi skal arbeide for flere gang- og sykkelveier på offentlige veistrekninger i kommunen	
X		X	Vi skal arbeidet for at lokal-samfunnet vårt blir universelt utformet	
Strategi 3: Tilrettelegge for økt boligbygging				
	X		Kommunale byggeklare tomter i de eksisterende reguleringsplanene tilbys gratis til de som ønsker å bygge bolig.	
	X		Videreutvikle Elveparken og Klokkekjorda boligområde, det bør vurderes om området bør omreguleres slik at det kan bygges i flere etasjer enn det som dagens reguleringsbestemmelser tillater.	
	X		Høylandet kommune skal være pådrivere for å få til samarbeid med lokalt næringsliv om boligbygging.	
	x	x	Se på mulighetene for å komme med en økonomisk garanti på et eventuelt verditap ved bygging av ny bolig, hvis man etter 5 år velger å flytte.	
	x	x	Det skal gjennomføres en arkitektkonkurranse for å få på plass boformer som kan utvides fra en liten bolig til en fullverdig enebolig. Fokuset her skal være attraktive boliger for alle, flere byggetrinn og lave LCC-kostnader *).	
	x	x	Alle tilgjengelige tomter skal filmes og fotograferes for å få laget en markedsføringspakke. Det skal ses på mulighetene for å få lagt inn forskjellige husmodeller på de forskjellige tomtene for å synliggjøre mulighetene.	

*) LCC kostnader = livssyklus-kostnader

3. Boligsosialt arbeid

3.1 Et tilbakeblikk

Etterspørselen etter boliger til vanskeligstilte varierer noe. Vanskeligstilte på boligmarkedet er personer og familier som ikke har mulighet til å skaffe seg og/eller opprettholde et tilfredsstillende boforhold på egen hånd.

Boligsosialt arbeid vil være det å bistå med å skaffe bolig til vanskeligstilte på boligmarkedet. Gi råd og veiledning, skaffe egnede boliger

Høylandet kommune har to typer boliger:

- Ordinære utleieboliger – og det er i dag ingen kriterier for at en person eller en familie kan få leie et slik bolig
- Omsorgsboliger - Omsorgsboliger er tilrettelagte boliger, for personer med omfattende pleie- og omsorgsbehov. Kun innbyggere med vedtak om helse- og omsorgstjenester kan få leie en slik bolig.

3.2 Status, behov og utfordringer på det boligsosiale området

3.2.1 Omsorgsboliger

En omsorgsbolig er en tilrettelagt og universelt utformet bolig for personer med nedsatt funksjonsnivå som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester. Tjenestene tilpasses løpende til funksjonsnivå og omsorgsbehov, med mål om å forebygge ytterligere funksjonstap og institusjonsopphold.

Målgruppen for omsorgsbolig er innbyggere som, på grunn av nedsatt funksjonsevne, ikke kan bo i egen bolig, selv med utbedring og tilrettelegging av hjemmeforholdene. Innbyggere med store og sammensatte behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester prioriteres til døgnbemannede omsorgsboliger.

Mål og strategier

Denne planen gir føringer for utviklingen framover, basert på langsiktige, overordnede mål, med tilhørende strategier. Målsettingene samsvarer med mål i kommuneplanens samfunnsdel.

Gitt utfordringene som kommunen står overfor, må det endringer til for å møte framtidens behov for heldøgns omsorgstjenester. De demografiske utfordringene kan ikke alene løses med bygging og drift av flere omsorgsboliger og sykehjem.

Fellesnevneren for målene er at Høylandet kommune skal forsterke arbeidet med forebyggende og helsefremmede tiltak ytterligere, kombinert med økt tilrettelegging og mangfold i boligtilbudet og flere hjemmebaserte tjenester, for å redusere behovet for tradisjonelle institusjonstilbud. Samtidig er det strategisk viktig å sikre tilstrekkelig tilgang til både korttidsopphold og botilbud med heldøgns tjenester, som ivaretar både likeverdige, trygge og effektive tjenester, og miljømessig bærekraft.

Det samlede tjeneste- og botilbudet må utvikles på en bærekraftig måte, med hensyn til både økonomi og tilgjengelig kompetansepersonell, slik at alle som har behov for bistand, får det.

Høylandet kommune har i dag totalt 26 omsorgsboliger. I tillegg er det 4 boligenheter i Midtre Høylandet borettslag, som eies av beboeren selv og som inngår når en beregner totalt antall omsorgsboliger. (se kunnskapsgrunnlaget)

RO sin rapport fra 2019 var av den oppfatning at Høylandet kommunen bør vurdere:

- En reduksjon av antall sykehjemsplasser, fra 25 til 20 som tilsvarer en dekningsgrad på 16 % i 2030 (Antall sykehjemsplasser i forhold til antall innbyggere 80 år og eldre). Antall sykehjemsplasser er i dag 20 plasser.
- I tillegg bør kommunen ha et godt utbygd alternativt botilbud med mulighet for heldøgns tjenester. I først omgang mener RO det bør planlegges for ca. 10 boliger/leiligheter hvor det er mulig å yte heldøgns tjenester for de som måtte ha behov for dette. Disse bør være samlokaliserte for å kunne nyttiggjøre personalressursene på en god måte. Dette sammen med 20 sykehjemsplasser vil gi kommunen en dekningsgrad på 25 % i 2030.
- Når det gjelder miljøarbeidertjenesten anbefaler RO at kommunen utarbeider en egen plan for framtidig behov. Når det gjelder boløsninger gjelder det samme som for andre innbyggere. Så langt som mulig bør disse være samlokaliserte og med mulighet for heldøgns tjenester om nødvendig. Selv om det kanskje ikke er det ideelle å ha samlokalisert boløsninger, vil det være en god og nødvendig løsning for å sikre faglig effektiv bruk av personalressurser på kort og ikke minst lang sikt. Også her gjelder nødvendigheten om å ta i bruk teknologiske løsninger når dette er faglig forsvarlig.

Ut fra befolkningsframskriving vil Høylandet få en liten reduksjon i aldersgruppen 16 – 66 år fram mot 2040. Fra vel 728 innbyggere i 2019 til 695 innbyggere i 2040. Med samme prosent (1,80 %) vil antall innbyggere med utviklingshemming være relativt stabilt på ca. 18 brukere. Dette kan indikere at behovet for tjenester og boliger vil være på samme nivå som i dag. Det som er meget usikkert er hvor mange som i dag er under 16 år og som ikke registreres i statistikken, men som kommunen har oversikt over.

3.2.3 Akuttbolig / beredskapsbolig

Behovet for en egen akuttbolig har vært et ønske i arbeidet med tidligere års økonomiplaner, men av økonomiske årsaker har det ikke blitt prioritert.

Dette er tenkt løst gjennom bruk av eksisterende boligmasse og naturlig utskiftning av leietakere. Ved helt akutte tilfeller er det kritesenteret, eller samarbeid med nabokommuner som er tenkt for å løse de akutte situasjonene.

3.2.4 Barnebolig/avlastningsbolig

Miljøarbeidertjenesten har overtid påpekt at det er et stort behov for en barnebolig/avlastningsbolig som kan brukes av flere barn.

3.3 Boligosiale lån og tilskuddsordninger?

Høylandet skal aktivt jobbe for å benytte startlån og finansiering gjennom husbanken som godt kjente og aksepterte løsninger. Et godt samarbeid med husbanken samt forutsigbare rammer for husbanken er en forutsetning for at vi skal lykkes med dette arbeidet.

3.4 Strategier og tiltak

Strategier i kommuneplanens samfunnsdel			Tiltak	Administrativt ansvar
Strategi 1: Sikrer sentrumsareal i nærhet til dagens tjenester				
			Området nord for helse- og omsorgsbygget vurderes regulert til boligformål når kommuneplanens arealdel revideres.	
Strategi 2: Legge til rette for varierte og tilrettelagte boligsosiale muligheter				
			Bofelleskap for miljøarbeidertjenesten utredes.	
			Generasjonsbygg – attraktive boliger i bygda	

4. Organisering, samhandling og kompetanse

4.1 Samordnet og koordinert innsats

Kommunens arealpolitikk må utformes i samspill mellom øvrige myndigheter, grunneiere, befolkning og næringsliv. Det vil bidra til en bedre koordinert innsats og forståelse mellom de ulike aktørene i det boligpolitiske arbeidet. Kommunen skal legge til rette for god dialog med boligutviklere og næringsliv. Kompetanse bygges også gjennom andre.

4.2 Strategier og tiltak

Strategier i kommuneplanens samfunnsdel			Tiltak	Administrativt ansvar
Vi skal modernisere og energi-effektivisere bygningsmassen	Vi skal ta i bruk ny teknologi i fremtidig bygningsmasse, inkludert nye energiløsninger			
Strategi 1: Samarbeid med lokalt næringsliv				
			Gjennom prosjektet ILAG som starter opp høsten 2023, skal det prioriteres å få til et godt samarbeid med lokalt næringsliv. Boligsatsingen på Høylandet skal	

			ha fokus på utvikling av, og samarbeid med lokalt næringsliv.	
Strategi 2: Ved renovering av kommunale bygg skal det tenkes og gjennomføres energieffektivisering				
			Ved all renovering skal det tenkes ENØK i alle ledd. Det skal så langt det er økonomisk forsvarlig brukes energiløsninger som minimum gjenspeiler dagens krav.	
Strategi 3: All kommunale nybygg skal være energieffektiv				
			Alle nybygg skal ha en fremtidsrettet energiløsning. Det skal legges til rette for at nybygg skal bygges med solceller, samt fjernvarme der dette er mulig.	

5. Lenkedokumenter, kunnskapsgrunnlag

- Plan- og bygningsloven <https://lovdata.no/Plan- og bygningsloven>
- Kommuneloven <https://lovdata.no/Kommuneloven>
- Lov om folkehelsearbeid <https://lovdata.no/Lov om folkehelsearbeid>
- Planstrategi 2019 – 2023, vedtatt i K.sak 42/2020
- Kommuneplanens samfunnsdel 2023 – 2032 - [2023-06-23 Kommuneplanens samfunnsdel \(justert versjon\)](#)
- Handlingsplan med økonomiplan for perioden 2023 – 2026
- Nasjonale føringer
 - Meld.St. 15 (2017-2018) Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre [Meld. St. 15 \(2017 - 2018\) Leve hele livet - En kvalitetsreform for eldre](#)
 - Meld.St.24 (2022-2023) – Fellesskap og meistring – Bu trygt heime [Meld. St. 24 \(2022-2023\) - Fellesskap og meistring - Bu trygt heime](#)
- Kunnskapsgrunnlag – Boligpolitisk handlingsplan 2023 - 2034